

Co-funded by
the European Union

Stories4wings

2024-1-ES01-KA220-ADU-000255317

Technologische Geletterdheid Vrijheid onder wachtwoord

Mijn naam is Sven. Ik ben 41 jaar oud, hoewel ik me soms meer veertien voel. Dat is de symbolische leeftijd die ik mezelf gun na de afgelopen twintig jaar opgesloten te hebben gezeten in verschillende gevangenissen in Vlaanderen. De huidige inrichting, waar ik acht jaar heb gezeten, ligt meer dan 100 kilometer van huis – dus zoals je je kunt voorstellen, zijn bezoeken zeldzaam geweest.

Ik belandde op 21-jarige leeftijd in de gevangenis na een reeks slechte beslissingen en omstandigheden die niet veel details behoeven. Mijn jeugd was meer op straat dan thuis: afwezige ouders, lessen geleerd op stoepranden en hoeken. Desondanks maakte ik de middelbare school af en volgde ik een opleiding in de bouw. Ik werkte een tijdje totdat op een avond – een noodlottige vechtpartij – mijn straf werd bezegeld.

Sindsdien heb ik de 21e eeuw achter de tralies doorgebracht. In het begin sloot ik mezelf op – niet alleen in mijn cel, maar ook in mezelf. Na verloop van tijd opende ik me: lessen, medegevangenen, iets wat op routine leek. Maar hier ben je geen persoon meer. Je wordt een nummer. En iemand anders beslist voor je – wanneer je doucht, wat je eet, wanneer je je moeder of je advocaat mag bellen... zelfs welke kleren je draagt. Autonomie? Een luxe die niet op het menu staat.

Toen ik binnenkwam, had ik een Nokia 3210, zo'n 200 euro contant en een pakje sigaretten. De heilige drie-eenheid van overleven. Ik heb de maatschappij zien evolueren als iemand die door glas tuurt: internet, sociale media, smartphones... het gleed allemaal langs me heen, maar raakte me nooit. Ik zei altijd: "Wie heeft dat allemaal nodig om te leven?" Dat heb ik nooit gedaan.

Maar vandaag zijn de deuren van het penitentiair centrum in Wortel eindelijk geopend. Vrijheid. Ze gaven me kleren die mijn moeder had gestuurd en 75 euro om naar huis te gaan. Zij, inmiddels bejaard, kon me niet komen ophalen. Mijn kinderen – allebei inmiddels volwassen – wisten niet eens dat ik vrijkwam. Ik droomde al jaren van dit moment, maar vanochtend drukte de vrijheid als een balk van 500 kilo op me. Angst.

Pure angst. Maar een vast besluit: ik ga niet terug. Dus zette ik de ene voet voor de andere en begon aan de 900 meter lange wandeling naar mijn eerste uitdaging: de bushalte.

Daar is mijn reis begonnen. Ik probeerde het ticket te betalen, maar de chauffeur zei dat ze alleen kaart of mobiele app accepteren. App? Gelukkig tikte een vriendelijke ziel op zijn telefoon en de gezegende "piep" liet me instappen. De eerste horde was genomen.

In de stad moest ik overstappen, maar de halte was verplaatst vanwege werkzaamheden. "Zoek het maar op op Google Maps," zeiden ze. Ik vroeg niet wat dat was – ik had het gevoel dat ik belachelijk zou overkomen. Dus gebruikte ik de eeuwenoude techniek: hardop vragen en hopen dat iemand vriendelijk zou antwoorden. En ja, gekleed in burger, zonder gevangeniskleding, reageren mensen anders.

Eindelijk ben ik aangekomen bij mijn moeder thuis. Alles is hetzelfde, bijna alsof er geen tijd voorbij is gegaan. Daarna ontdekte ik dat zij ook internet heeft, een televisie met een platform vol materiaal in tientallen talen en een smartphone die ze bedient alsof ze een tiener is. Vroeger was ik degene die haar de videorecorder instelde. Ironie van het leven.

"Je moet naar het stadhuis gaan en melden dat je hier woont", zei ze.

Klaar en klaar. Ik ging geen minuut langer wachten om te laten weten dat ik vrij was. Maar toen – wéér een onzichtbare muur: je hebt een online afspraak nodig, en daarvoor identificatie via de app 'Itsme', onmisbaar in België. Om die te installeren, heb je een identiteitslezer of een bank-app nodig. Nog meer doolhoven.

Ik ging naar de bank om te controleren of ik een rekening had. Nu werken ze alleen nog met mensen die een afspraak hebben. Stel je voor dat je een tijdslot nodig hebt om bij je geld te kunnen... Mijn moeder reserveerde er natuurlijk eentje voor me via haar telefoon. Daarna gingen we de mijne kopen. Het duurde even om de basisfuncties te installeren.

Mijn moeder, 78 jaar oud, typt als een digitale ninja.

Ik moest een wachtwoord bedenken: acht cijfers, één hoofdletter en een speciaal symbool. Wat is in vredesnaam een speciaal symbool? Ik probeerde namen, data – geen enkele was "veilig" genoeg. Uiteindelijk herinnerde ik me het merk van de strakke spijkerbroek van mijn kunstlerares, hoe die haar achterste als marmer vormde. Ik raadde haar broekmaat en voegde er een uitroepteken aan toe. Dat werkte. Ze adviseerden me om voor elke app een ander wachtwoord te gebruiken, maar voor vandaag... ik heb genoeg digitale onderdompeling gehad.

Twintig jaar lang droomde ik ervan om geen nummer meer te zijn, om weer een volwaardig burger te worden. Maar na deze eerste dag begin ik te vermoeden dat iedereen hier ook een nummer is geworden in een of ander algoritmisch systeem. Wie heeft hen veroordeeld? En wanneer komen ze vrij?

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring in van de inhoud ervan, die uitsluitend de mening van de auteurs weergeeft. De Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik dat van de daarin opgenomen informatie kan worden gemaakt.

De publicatie verkrijgt de Creative Commons licentie CC BY-NC SA.

Deze licentie staat u toe het werk te distribueren, te remixen, te verbeteren en erop voort te bouwen, maar uitsluitend voor niet-commerciële doeleinden. Bij gebruik van het werk en fragmenten daarvan moet

1. Vermeld de bron en een link naar de licentie. Eventuele wijzigingen moeten worden vermeld. De auteursrechten blijven bij de auteurs van de documenten.
2. Het werk mag niet voor commerciële doeleinden worden gebruikt.
3. Als u het werk opnieuw samenstelt, converteert of erop voortbouwt, moeten uw bijdragen onder dezelfde licentie worden gepubliceerd als het origineel.